

(Sách dành cho trẻ 6 – 12 tuổi)

Lời: Shambhavi • Tranh: Shad Afzal
Lê Ngọc dịch

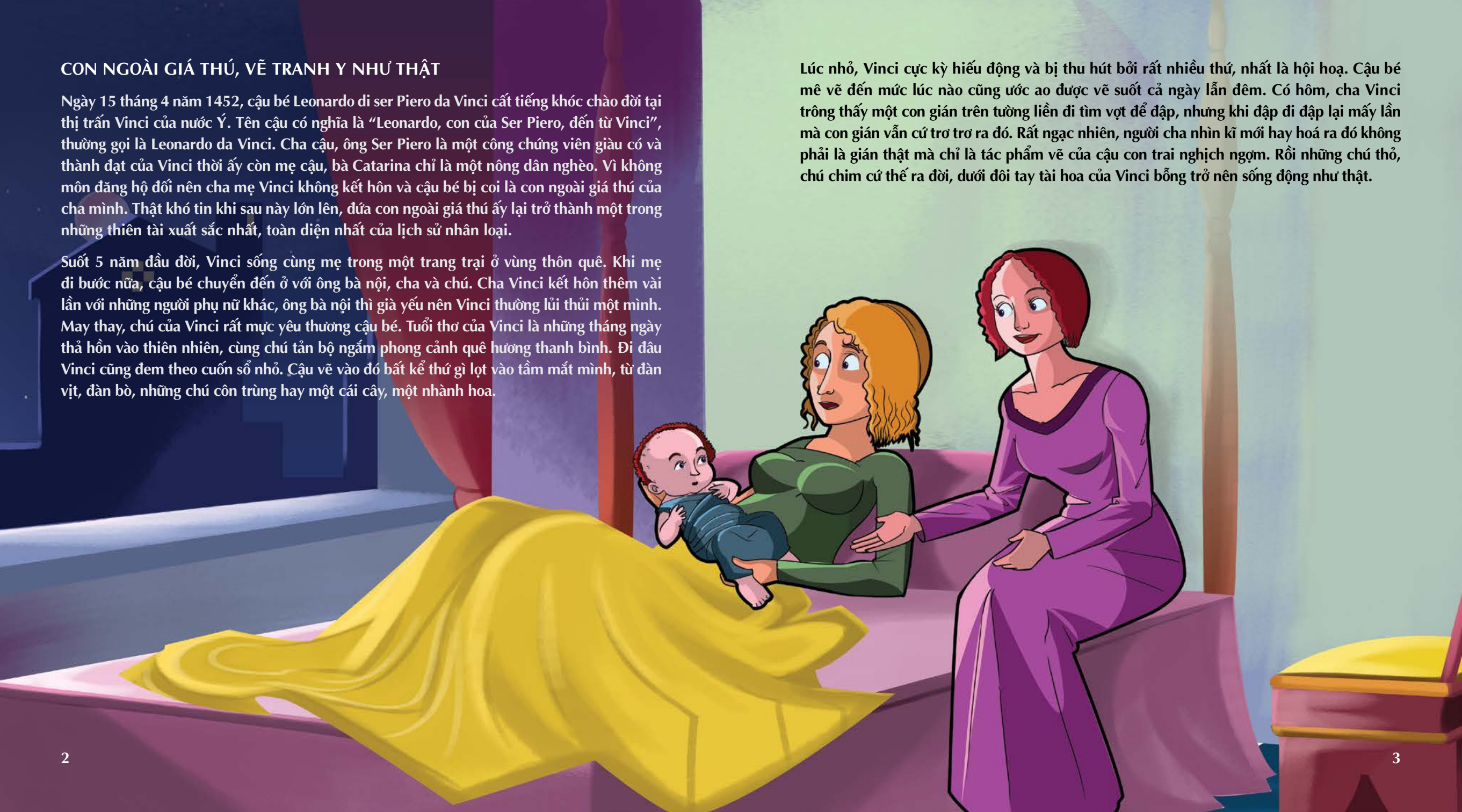
NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC VIỆT NAM

CON NGOÀI GIÁ THỨ, VẼ TRANH Y NHƯ THẬT

Ngày 15 tháng 4 năm 1452, cậu bé Leonardo di ser Piero da Vinci cất tiếng khóc chào đời tại thị trấn Vinci của nước Ý. Tên cậu có nghĩa là “Leonardo, con của Ser Piero, đến từ Vinci”, thường gọi là Leonardo da Vinci. Cha cậu, ông Ser Piero là một công chứng viên giàu có và thành đạt của Vinci thời ấy còn mẹ cậu, bà Catarina chỉ là một nông dân nghèo. Vì không môn đăng hộ đối nên cha mẹ Vinci không kết hôn và cậu bé bị coi là con ngoài giá thú của cha mình. Thật khó tin khi sau này lớn lên, đứa con ngoài giá thú ấy lại trở thành một trong những thiên tài xuất sắc nhất, toàn diện nhất của lịch sử nhân loại.

Suốt 5 năm đầu đời, Vinci sống cùng mẹ trong một trang trại ở vùng thôn quê. Khi mẹ đi bước nữa, cậu bé chuyển đến ở với ông bà nội, cha và chú. Cha Vinci kết hôn thêm vài lần với những người phụ nữ khác, ông bà nội thì già yếu nên Vinci thường lủi thủi một mình. May thay, chú của Vinci rất mực yêu thương cậu bé. Tuổi thơ của Vinci là những tháng ngày thả hồn vào thiên nhiên, cùng chú tản bộ ngắm phong cảnh quê hương thanh bình. Đi đâu Vinci cũng đem theo cuốn sổ nhỏ. Cậu vẽ vào đó bất kể thứ gì lọt vào tầm mắt mình, từ đàn vịt, đàn bò, những chú côn trùng hay một cái cây, một nhánh hoa.

Lúc nhỏ, Vinci cực kỳ hiếu động và bị thu hút bởi rất nhiều thứ, nhất là hội họa. Cậu bé mê vẽ đến mức lúc nào cũng ước ao được vẽ suốt cả ngày lẫn đêm. Có hôm, cha Vinci trông thấy một con gián trên tường liền đi tìm vọt để đập, nhưng khi đập đi đập lại mấy lần mà con gián vẫn cứ trơ trơ ra đó. Rất ngạc nhiên, người cha nhìn kĩ mới hay hoá ra đó không phải là gián thật mà chỉ là tác phẩm vẽ của cậu con trai nghịch ngợm. Rồi những chú thỏ, chú chim cứ thế ra đời, dưới đôi tay tài hoa của Vinci bỗng trở nên sống động như thật.

THIÊN TÀI KHỔ LUYỆN VÀ HUYỀN THOẠI VẼ TRỨNG

Cha Vinci muốn hướng con theo nghề luật, nhưng khi nhận ra tiềm năng hội họa của Vinci, ông đã hết mực ủng hộ cậu bé theo đuổi ước mơ. Vinci được thoải mái vẽ. Cậu không đến trường mà tự học, tự đọc, viết và làm toán tại nhà. Năm 14 tuổi, Vinci được cha đưa đến Florence để theo học họa sĩ, nghệ nhân kim hoàn nổi tiếng Andrea del Verrocchio.

Lúc mới học việc ở xưởng vẽ của Verrocchio, bài học đầu tiên Vinci được thầy giao là vẽ trứng gà. Ban đầu, Vinci vẽ rất chăm, nhưng chỉ vẽ mỗi trứng thôi nên mấy hôm sau cậu đâm nản. Hiểu ý trò, thầy Verrocchio nói với Vinci: “Con đừng tưởng vẽ trứng là dễ. Ngay cả với cùng một quả trứng, nếu con thay đổi góc nhìn, ánh sáng cũng sẽ thay đổi theo và con sẽ thấy hình thù khác của quả trứng đó. Vẽ đi vẽ lại quả trứng nhiều lần, con sẽ biết quan sát sự vật tỉ mỉ và miêu tả lại nó trên giấy một cách chính xác. Đến lúc ấy, dù muốn vẽ gì thì con cũng có thể vẽ được theo ý mình”. Hiểu ý thầy, từ đó Vinci mải miết vẽ đi vẽ lại quả trứng gà trong suốt 3 năm, không một lời kêu ca.

Chẳng bao lâu sau, Vinci đã học hết tất cả những gì thầy Verrocchio có thể truyền dạy. Các bức họa của cậu ngày càng điêu luyện hơn. Một lần, thầy Verrocchio nhờ góp ý cho bức *Phép Rửa tội của Chúa Giê-su*, Vinci đã vẽ thêm vào tranh những thiên thần nhỏ ngồi quỳ gối giữ áo choàng cho Chúa. Nét vẽ của Vinci hoàn hảo tới mức thầy giáo Verrocchio phải thốt lên: “Con vẽ nó còn tốt hơn ta nữa. Chắc chắn con là học trò giỏi nhất của ta!” Tương truyền, kể từ đó trở đi, Verrocchio đã buông bút không vẽ nữa. Cũng trong thời gian học việc ở xưởng của thầy Verrocchio, được tiếp xúc với nhiều tài năng hội họa, Vinci đã tích lũy được nhiều kinh nghiệm về vẽ, phác thảo, pha màu, chép tranh, điêu khắc, mộc, cơ khí, gia công kim loại, đúc thạch cao,...

HÀNG LOẠT PHÁT MINH ĐI TRƯỚC THỜI ĐẠI

Bước sang tuổi 20, Leonardo đã ghi danh trong phường hội hoạ uy tín thời đó. Bức tranh chính thức đầu tiên của ông, *Thung lũng Arno*, được vẽ một cách tinh tế bằng bút và mực in năm 1473. Khi 25 tuổi, Leonardo mở xưởng vẽ riêng dưới sự giúp đỡ của cha và vẫn tiếp tục hợp tác với thầy Verrocchio. Thế nhưng, giống như cánh chim không mỏi, Leonardo muốn được bay xa. Những vùng đất mới, trải nghiệm mới đang vẫy gọi ông.

Chỉ một thời gian sau, Leonardo quyết định rời Florence đến Milan làm việc dưới sự bảo trợ của ngài Ludovico Sforza, Công tước Milan.

Dưới thời Công tước Milan, cũng là thủ lĩnh lực lượng phòng vệ thành Milan chống quân xâm lược Pháp lúc bấy giờ, Leonardo không chỉ được thoả sức vẽ tranh, điêu khắc, đúc tượng, chế tác đàn, thiết kế các công trình mà còn phát kiến ra nhiều loại máy móc, vũ khí quân sự được coi là đi trước thời đại.

Giữa thập niên 1480, khi cả châu Âu bị tàn quét bởi dịch hạch, Leonardo đã đưa ra ý tưởng táo bạo về “thành phố của tương lai”. Ông đề xuất tái cấu trúc lại thành phố dựa theo các nguyên tắc đảm bảo vệ sinh, nhằm xây dựng “một thành phố vô trùng và có thể sinh sống được”. Dự án này sau đó không thể thành hiện thực vì không nhận được tài trợ. Leonardo tiếp tục mày mò và phác thảo các rô-bốt hiệp sĩ hình người đầu tiên. Theo bản vẽ của Leonardo, rô-bốt hiệp sĩ có thể đứng, ngồi, cử động cánh tay nhờ hệ thống ròng rọc, dây cáp, bánh răng và động cơ tay quay. Năm 2002, một chuyên gia nghiên cứu rô-bốt đã chế tạo thành công mô hình rô-bốt của Leonardo, với đầy đủ chức năng như ông dự kiến.

Khi chiến tranh nổ ra, Leonardo tìm cách sáng chế các cỗ máy và vũ khí quân sự để bảo vệ quê hương, từ súng liên thanh 33 nòng, cầu di động đến bộ đồ lặn có thể giúp quân lính lặn xuống gầm tàu khoan thủng thuyền địch. Trong số này phải kể đến bản thiết kế xe tăng bọc giáp, tiền thân của xe tăng và xe bọc thép ngày nay, được trang bị 36 khẩu súng bên trong và vận hành nhờ sức của 8 người đàn ông. Mỗi phát minh của Leonardo đều hướng đến phục vụ con người, thoả mãn đam mê sáng tạo nhưng ông không bao giờ muốn các mẫu thiết kế

quân sự của mình rơi vào tay kẻ thù. Hơn bao giờ hết, ông vô cùng căm ghét chiến tranh.